

08.05.2016
www.free-sunday.gr

ρεπορτάζ

FS | 21

ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ ΥΨΗΛΟ ΕΠΙΠΕΔΟ, ΥΨΗΛΗ ΑΝΕΡΓΙΑ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΑΠΑΚΑΛΟΥ

“

«Το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό των διδασκόντων μας φεύγει από την Ελλάδα βρίσκοντας εργασία στο εξωτερικό δείχνει την υψηλή ποιότητα του ερευνητικού δυναμικού της χώρας και την ποιότητα του έργου, διδακτικού και ερευνητικού, που γίνεται στα πανεπιστήμιά μας». Στ. Ευσταθόπουλος

ρικό δείχνει την υψηλή ποιότητα του ερευνητικού δυναμικού της χώρας και την ποιότητα του έργου, διδακτικού και ερευνητικού, που γίνεται στα πανεπιστήμιά μας» ανέφερε ο κ. Ευσταθόπουλος. Επίσης, η Ελλάδα έχει από τα μεγαλύτερα ποσοστά (18,9%) διεθνούς κινητικότητας (διαμονή

σε άλλη χώρα για περισσότερους από τρεις μήνες για λόγους συναφείς με την ερευνητική δραστηριότητα) για τη δεκαετία 2004-2013. Αυτό την κατατάσσει στην 5η θέση, μετά τη Μάλτα, την Ουγγαρία, την Ισπανία και την Πορτογαλία. Το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ, η Γερμανία και η Γαλλία αποτελούν τις συνθετότερες χώρες προορισμού για τους περισσότερους Έλληνες διδάκτορες. Όσο για το γεγονός ότι η Ελλάδα υστερεί στον χώρο της πρωτογενούς αλλά και της εφαρμοσμένης έρευνας σε σχέση με αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, ο κ. Ευσταθόπουλος τόνισε ότι «τα τελευταία δύο χρόνια η χρηματοδότηση έχει σχεδόν καταρρεύσει. Είναι χαρακτηριστικό ότι η χρηματοδότηση της έρευνας ως ποσοστό του ΑΕΠ έως το 2013 ήταν της τάξης του 0,5%, με τον μέσο όρο στην Ε.Ε. να είναι της τάξης του 2,2% με στόχο (στην Ε.Ε.) για το 2020 το 3%».

Κύριες πηγές χρηματοδότησης
Σύμφωνα με την έρευνα, οι διδάκτορες χρηματοδοτήσαν οι ίδιοι τις σπουδές τους από προσωπικές αποταμιεύσεις, έχοντας και τη στήριξη της οικογένειάς τους σε ποσοστό 23,6%. Ακολουθούν όσοι έλαβαν υποτροφία στην Ελλάδα σε ποσοστό 23,1%, η αμοιβή από άλλη εργασία (21,5%) και η αμοιβή από απασχόληση ως βοηθός διδακτικού ή ερευνητικού προσωπικού σε ποσοστό 17,4%. Την ίδια ώρα την τριτοβάθμια και τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση επιλέγει το 56,9% των εργαζόμενων διδασκόντων. Ακολουθεί ο κρατικός τομέας, όπου εργάζεται το 20,6%, ενώ στις επιχειρήσεις απασχολείται το 8,7% των διδασκόντων. Οι περισσότεροι (81,1%) απασχολούνται σε ερευνητικές δραστηριότητες.

Ανεπαρκείς οι προσλήψεις μελών ΔΕΠ

Εν τω μεταξύ, με αφορμή την κατανομή των 500 θέσεων μελών διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού (ΔΕΠ) στα ανώτατα ιδρύματα της χώρας και την πρόθεση της πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου Παιδείας να δοθούν επιπλέον 500 θέσεις, ο κ. Ευσταθόπουλος έκανε λόγο για σημαντική πρόοδο σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, τονίζοντας ωστόσο ότι δεν θα λυθεί το πρόβλημα. «Είναι πολύ σημαντικό γεγονός ότι μετά έξι χρόνια πλήρους ανυπαρξίας νέων θέσεων μελών ΔΕΠ φέτος δίνονται 500 θέσεις σε ανώτατα ιδρύματα» ανέφερε. Πρόσθεσε, δε, ότι οι ελλείψεις σε μέλη ΔΕΠ αυτή τη στιγμή είναι πάρα πολύ μεγάλες, καθώς τα τελευταία χρόνια είναι περισσότεροι από 2.500 οι καθηγητές όλων των βαθμίδων που απουπρέτσαν από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Όπως σημείωσε, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν είναι μόνο ο αριθμός που παίζει ρόλο αλλά και οι ειδικότητες του προσωπικού: «Για παράδειγμα, στο γυμνάσιο ή στο λύκειο ορισμένα μαθήματα μπορούν να διδασκούν από πολλές ειδικότητες καθηγητών (π.χ. η Αστρονομία τόσο από φυσικούς όσο και από μαθηματικούς), ενώ στα πανεπιστήμια μαθήματα της Ιατρικής δεν μπορούν να διδασκούν απ' όλους τους γιατρούς (π.χ. Χειρουργική δεν μπορεί να διδάξει ο γαστρεντερολόγος, και αντίστροφα ο χειρουργός δεν μπορεί να διδάξει Ακτινολογία). Επιπλέον, πριν από μερικά χρόνια υπήρχαν αρκετές θέσεις έκτακτου διδακτικού προσωπικού (π.χ. πιστώσεις προσωπικού που προσλαμβάνονταν με τις διατάξεις του ΠΔ 407), οι οποίες όμως κι αυτές εξέλειψαν τα τελευταία χρόνια της κρίσης. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι πολλά γνωστικά αντικείμενα να μην καλύπτονται και να υπάρχει τεράστιο πρόβλημα σε αρκετά τμήματα ακόμη και με τη στοιχειώδη υλοποίηση του υποχρεωτικού προγράμματος των τμημάτων. Μέρος αυτών των προβλημάτων αναμένουμε να καλυφθεί με τις θέσεις που το υπουργείο Παιδείας έχει ανακοινώσει ότι θα προκηρύξει, οι οποίες βέβαια θα ολοκληρωθούν το μεθεπόμενο ακαδημαϊκό έτος, 2017-2018. Για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος (2016-2017) θα έχουμε όλα τα παραπάνω προβλήματα προσυζητημένα, καθώς στις ελλείψεις θα προστεθούν και οι αποχωρήσεις των καθηγητών που απουπρέτούν το καλοκαίρι του τρέχοντος έτους».

Σε ισχυρό χαρτί για την Ελλάδα αναδεικνύεται το ερευνητικό δυναμικό της. Παρά τις αδυναμίες που αντιμετωπίζει το ερευνητικό σύστημα, μεταξύ των οποίων η χαμηλή χρηματοδότηση και η έλλειψη επαρκούς διασύνδεσης ερευνητικού και ακαδημαϊκού περιβάλλοντος με την επιχειρηματική κοινότητα, μελέτη του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) για την ερευνητική και επαγγελματική σταδιοδρομία των διδασκόντων καταδεικνύει τόσο το υψηλό ποσοστό απασχόλησης για τους διδάκτορες στην Ελλάδα όσο και την αυξημένη επαγγελματική και διεθνή κινητικότητα τους.

Ψηλά στους κατόχους διδακτορικών

Σύμφωνα με τη μελέτη, η οποία πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα, στο πλαίσιο της διεθνούς έρευνας του ΟΟΣΑ «International Survey on Careers of Doctorate Holders - CDH», από τον Δεκέμβριο του 2014 έως τον Ιανουάριο του 2015, με έτος αναφοράς το 2013, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 9η θέση κατόχων διδακτορικού τίτλου μεταξύ 22 χωρών που συμμετείχαν στην έρευνα, με 7,3 διδάκτορες ανά 1.000 άτομα οικονομικά ενεργού

πληθυσμού. Ο συνολικός αριθμός των διδασκόντων στην Ελλάδα που πληρούσαν τα κριτήρια της έρευνας ανέρχεται σε 35.457, εκ των οποίων το 38,9% είναι γυναίκες. Ο μέσος όρος ηλικίας κτήσης του διδακτορικού είναι τα 38 έτη, ενώ τα δημοφιλέστερα επιστημονικά πεδία είναι η Ιατρική και Επιστήμες Υγείας σε ποσοστό 26,7% και οι Φυσικές Επιστήμες με 21,9%. Η ηλικιονόμηση των διδασκόντων (86,2%) απέκτησε τον τίτλο από ελληνικό πανεπιστήμιο, το 11,2% από άλλες χώρες της Ε.Ε., με πρώτες το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία και τη Γερμανία, και το 2,4% από χώρες της Βόρειας Αμερικής, κυρίως τις ΗΠΑ.

Αν και ο διδακτορικός τίτλος ανοίγει τις πόρτες για εύρεση εργασίας, καθώς το 94,8% των κατόχων είναι εργαζόμενοι μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι, η Ελλάδα, συγκριτικά με τις άλλες χώρες της έρευνας, παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό άνεργων διδασκόντων, το οποίο φτάνει το 3,5% και αυξάνεται στο 12,2% για νέους κάτω των 35 ετών. Η ανεργία είναι μεγαλύτερη στις γυναίκες (4,3%) απ' ό,τι στους άνδρες (3%). Στην οικονομική κρίση απέδωσε το υψηλό ποσοστό άνεργων διδασκόντων στην Ελλάδα ο πρόεδρος της ομοσπονδίας των πανεπιστημιακών (ΠΟΣΔΕΠ) Στάθης Ευσταθόπουλος. «Το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό των διδασκόντων μας φεύγει από την Ελλάδα βρίσκοντας εργασία στο εξωτε-